

L'última tribuna

Alfred Badia i Gabarró ha estat l'ànima i la veu d'aquesta secció, com ha estat un ferm encoratjador de l'Associació Llengua Nacional, de la qual fou el primer Soci d'Honor, i un amic exemplar de tots nosaltres. Ell fou l'home que no claudicà mai i féu de Llengua Nacional una esperança. Creia en tots i cadascun de nosaltres perquè creia en el futur, perquè necessitava creure en el futur del seu poble. L'Alfred Badia sabia estimar i sabia fer-se estimar, perquè sabia jutjar, però també sabia confiar, acompanyar, encoratjar i creure. Ell ens ha deixat la seva tasca, però sobretot la seva esperança.

Per tot això tots els qui col·laborem en aquesta revista volem dedicar-li, amb afecte sincer, aquesta última tribuna; una secció que es clou amb ell, perquè amb ell va néixer; una secció que ell omplí magistralment de saviesa, de rigor, de lleialtat i d'amor a la llengua i al país.

Agraïm també a la seva filla, Lola Badia, que ens hagi ajudat a omplir aquesta última tribuna que dediquem avui a qui tant ens va dedicar. Li agraïm sobretot que ens permeti de conèixer millor l'home que recordarem sempre amb amor i gratitud.

IN MEMORIAM ALFRED BADIA

Alfred Badia va morir d'una afecció hepàtica el 25 de març de 1994 a l'edat de vuitanta-un anys. Havia estat un home vital i enèrgic que, pel damunt de tot va saber ser fidel a les seves passions. La primera d'aquestes passions va ser l'exercici lúcid de la raó a la recerca de les idees clares i distintes. La se-

gona, el seu vessant estètic, de melòman, d'admirador de les arts plàstiques, de poeta i de lector de poesia. La tercera, Catalunya sentida a través de la llengua que va estudiar i que va ensenyar, la llengua que va usar per a l'assaig i per a la literatura. Catalunya va ser per a Alfred Badia un ideal sempre en perill, per

això col·laborava en aquesta revista: perquè li semblava que s'hi parlava el llenguatge d'aquest ideal que li va inculcar la seva família i que va voler justificar per damunt de qualsevol dubte de validesa.

Alfred Badia va néixer al carrer de la Princesa de Barcelona en un ambient menestral; el seu pare va caure malalt quan ell tenia vuit anys i es va fer gran envoltat de dones: una mare modista, amb un taller artesanal a casa, i un reguitzell de tietes dedicades més o menys al mateix ofici. El fill únic de la modista, però, tenia inclinacions artístiques i filosòfiques i va ser ben inútil que li fessin estudiar comerç al Col·legi dels Jesuïtes del carrer de Casp com a "alumne de favor" i que, més tard, el possessin a treballar en una empresa de canvi i borsa. Alfred Badia va començar a ser ell mateix el dia que, al voltant dels vint anys, es va inscriure a l'Ateneu Enciclopèdic Popular del carrer del Carme per cursar-hi, fora d'hores, el batxillerat: allí va descobrir les bases de la cultura occidental, el catalanisme polític de l'Esquerra Republicana i la majoria dels seus amics de tota la vida. També hi va conèixer la Maria Dolors Pàmies, que més tard va ser la seva dona.

Si la mare i les ties d'Alfred Badia li havien transmès una fidelitat ingènua i cordial per Catalunya i l'idioma, la cons-

trucció del seu ideal catalanista va ser una conquesta personal guanyada a pols: Alfred Badia, per exemple, va conservar fins a la seva mort els apunts del curs que l'any 1937 Pompeu Fabra va dictar a la Universitat de Barcelona, i estimava de cor poetes com Maragall, Torres, Espriu o Carner.

La Guerra Civil espanyola va desballestar la vida de la gent com Alfred Badia, no únicament perquè va ser mobilitzat, sinó perquè durant els quaranta anys següents va viure com un vençut en una nació oprimida, en el seu cas abans d'haver pogut trobar el seu lloc en la societat: Alfred Badia va ser essencialment un talent desaprofitat. La Universitat dels primers anys quaranta, a la qual va assistir com sempre fora d'hores, malgrat la llosa franquista, va obrir a Alfred Badia el món estimulador de la filosofia. L'exercici de la crítica racionalista és un terreny que permet de sobreviure sense renunciar als propis ideals i a les propies conviccions: en un món governat per la iniquitat, amb l'angoixa de les culpes inculcades per una educació religiosa terrorista, l'únic camí per viure amb dignitat que va trobar Alfred Badia era pensar correctament per compte propi.

El premi extraordinari de llicenciatura no li va valer un lloc de professor universitari

i, influït per la dedicació professional de la seva dona, Alfred Badia es va transformar en docent de segon ensenyament, en uns anys en què és podien donar fins a vuit o deu hores de classe al dia per un sou escàs. Alfred Badia tenia un tarannà vital i combatiu i no es va deixar aniquilar ni com a ensenyant ni com a intel·lectual. Va llegir pensament i literatura i va traduir poesia en vers (*Sonets a Orfeu*, de Rilke, publicats el 1979; *Poesia trobadoresca*, el 1982). Va escriure per al teatre, va guanyar premis i va publicar alguns textos (*Una croada*, el 1971); fins i tot va veure una obra als escenaris en plena dictadura franquista (*Calpúrnia*, representada per l'Agrupació d'Art Dramàtic, el 1962). Va compilar diversos reculls de poesia (d'*Atzucac*, de 1970, a *Adés era l'alba*, de 1990, a *La llet astral i l'espíritrompa*, que sortirà pòstumament a l'editorial Oikos-Tau). També va escriure per a la premsa, especialment d'ençà que n'hi va tornar a haver en català, i va publicar alguns llibres d'assaig, com el volum d'articles de pensament i de política *Crítica, somni, projecte, recerca*, de 1988.

Alfred Badia va ser també un professor que encomanava entusiasme, sobretot quan va tenir ocasió d'ensenyar matèries de llengua, de literatura o de filosofia a públics mínimament interessats, a la Institució Cultural del CIC, a l'Escola Betània i, pocs anys

abans de jubilar-se, a la Universitat Autònoma de Bellaterra.

Que Alfred Badia va lluitar per Catalunya i pel català prou que ho sabeu; ell, però, se sentia un home de pensament, que fins als darrers moments de la seva vida, com els savis antics, no va parar d'estudiar i d'informar-se en tots els terrenys del saber. Li interessaven sobretot la física, l'astronomia i la microbiologia, però també llegia sobre la postmodernitat, el "pensament feble", la nova hermenèutica, el desconstructivisme o la filosofia xinesa. Alfred Badia es qüestionava continuament i a fons sobre què havia de creure que eren les coses que l'envoltaven. En deia "recerca de la veritat". A la ratlla dels vuitanta anys, malgrat l'afebliment de la malaltia, va voler redactar el llibre que mai no havia pogut escriure abans. És un assaig personal, ben estructurat, dens de contingut i nítid d'expressió, sobre totes les grans preguntes que s'han formulat els filòsofs occidentals des dels temps dels pre-socràtics; l'autor hi busca certes irrenunciabilitats, que el condueixen a la formulació d'un cert subjectivisme psicologista i biologista molt treballat, que no tanca la porta a les emocions ètiques, estètiques i religioses, per a les quals, però, no postula cap fonament metafísic.

• *Lola Badia, maig de 1994.*